

EUROREGIO

Pirineus Mediterrània
Pyrénées Méditerranée
Pirineos Mediterráneo

Estratègia d'especialització intel·ligent euroregional 2021-2027

Juny del 2021

Euroregió Pirineus-Mediterrània - AECT | courrier@euroregio-epm.eu 2

El Centre del Món | 35, Boulevard Saint Assiscle | CS32032 | 66011 PERPINYÀ | França | Tel. : + 33 (0)4 48 22 22 34

Continguts

Editorial	3
Preàmbul	5
1 La RIS3 euroregional al servei de la cooperació davant les transicions al Pirineus-Mediterrània	7
1.1 L'Euroregió Pirineus-Mediterrània: territori d'innovació	7
1.2 L'ambició euroregional: donar suport als actors de la innovació mitjançant la consolidació d'associacions i cooperació davant de les transicions	9
2 Els ASE seleccionades per la RIS3 2021-2027	10
2.1 ASE 1: Gestió de l'aigua i desenvolupament de recursos marins	12
2.1.1 Elements contextuals, figures clau i anàlisi DAFO	12
2.1.2 Abast i reptes per a RIS3 2021-2027	14
2.1.3 Primers elements del full de ruta estratègic 2021-2027	15
2.2 ASE 2: Salut digital i teràpies emergents	16
2.2.1 Elements contextuals, figures clau i anàlisi DAFO	16
2.2.2 Abast i reptes per a RIS3 2021-2027	18
2.2.3 Primers elements del full de ruta estratègic 2021-2027	18
2.3 ASE 3: Agricultura i indústria alimentària territorialitzada	19
2.3.1 Elements contextuals, figures clau i anàlisi DAFO	19
2.3.2 Abast i reptes per a RIS3 2021-2027	21
2.3.3 Primers elements del full de ruta estratègic 2021-2027	22
2.4 ASE 4: Turisme saludable, segur, sostenible i dinàmic	23
2.4.1 Elements contextuals, figures clau i anàlisi DAFO	23
2.4.2 Abast i reptes per a RIS3 2021-2027	24
2.4.3 Primers elements del full de ruta estratègic 2021-2027	25
3 Governança, animació, seguiment i avaluació de la RIS3 2021-2027	26
3.1 Governança i animació	26
3.1.1 A nivell polític	26
3.1.2 A nivell tècnic	26
3.1.3 Consulta dels grups d'interès	26
3.1.4 Comunicació periòdica per tal de promoure l'apropiació de l'Estratègia per part de tots els actors i participar en la influència euroregional	27
3.2 Seguiment i avaluació	27

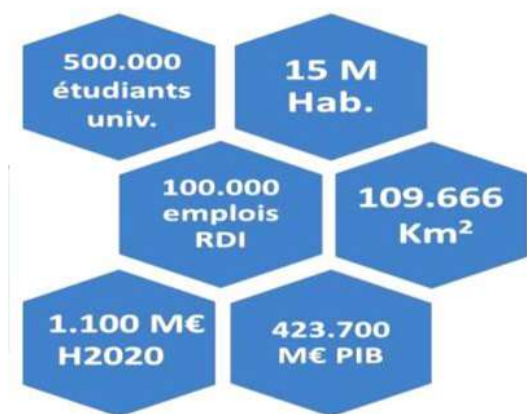
Editorial

L'[Euroregió Pirineus-Mediterrània](#), constituïda com a Agrupació Europea de Cooperació Territorial (AECT) des del 2009, s'ha convertit en un referent europeu en l'àmbit de la cooperació territorial, i de la innovació més especialment, gràcies a l'impuls de les polítiques ambicioses dels seus tres membres, la Regió d'Occitània, la Generalitat de Catalunya i el Govern de les Illes Balears. De fet, la voluntat de les successives presidències i dels seus representants al si de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània (EPM) ha estat compartir una estratègia conjunta en els 4 àmbits d'innovació estratègica (AIE) i les 8 subtemàtiques prioritàries de l'Estratègia d'Especialització Intel·ligent (S3) euroregional 2021-2027, presentats a continuació. Aquesta cooperació sectorial, que existeix des del 2004, es va consolidar el 2014 gràcies a l'aplicació de la primera S3 euroregional conjunta. Aquesta va obrir el camí per a la participació en molts programes europeus en matèria d'innovació.

Després del seu primer projecte de xarxa euroregional i europea d'incubadores i viviers de startups, CREAMED, l'Euroregió va capitalitzar la seva experiència i va liderar el projecte [LINKS UP](#) destinat a donar suport al creixement de les startups. Aquests dos projectes es van finançar en el marc del programa INTERREG SUDOE. Finalment, l'EPM ha participat en el projecte [KISS ME](#), finançat pel programa INTERREG EUROPE, l'objectiu del qual és millorar la capacitat d'innovació de l'ecosistema euroregional a través de la cooperació transfronterera. Aquest últim ha permès, en particular, elaborar la nova S3 2021/2027.

El 2019, l'Euroregió es va posicionar a nivell europeu durant la preparació del [programa Horizon Europe](#) i es va reunir amb els representants de la Comissió europea per presentar les seves característiques pilot i la seva voluntat de participar en els grans reptes europeus. Finalment, el 2021, l'EPM s'ha dotat d'un [full de ruta](#) amb l'ambició de construir un futur resilient pel 2030 per als seus habitants, apostant, entre d'altres, pel seu potencial d'innovació múltiple i comú als seus tres territoris.

La S3 presentada a continuació és, doncs, una eina primordial per establir les bases d'aquest ambició full de ruta al servei dels habitants de la nostra Euroregió.

El treball d'elaboració de l'Estratègia d'Especialització Intel·ligent (S3) euroregional 2021-2027 és el resultat d'una estreta col·laboració i participació del conjunt de càrrecs electes i experts de les comissions de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània: Innovació, Turisme, Medi ambient-Energia-Clima, Educació superior i Recerca, i Cultura.

D'altra banda, les agències regionals d'innovació dels membres de l'Euroregió, ACCIÓ, AD'OCC i les de recerca i educació superior, en particular l'AGAUR a Catalunya, han participat en gran manera en la

definició d'aquesta estratègia. Els principals clústers dels tres territoris de l'Euroregió, així com els experts de les representacions a Brussel·les de les regions membres, també van participar en la seva elaboració.

Finalment, aquesta S3 euroregional no hauria estat possible sense el suport i la voluntat de les successives presidències i dels seus representants polítics i tècnics en l'Assemblea General de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània.

Preàmbul

Des de 2007, sota l'impuls de la Unió Europea, les regions europees han implementat una **Estratègia d'Innovació Regional (RIS)**. Aquestes estratègies van ser una oportunitat per augmentar el dinamisme regional a través de la innovació i difondre-la de manera més àmplia dins del teixit econòmic arreu del territori.

El 2014, la noció d'"especialització intel·ligent" que consisteix a centrar part dels fons estructurals en temes específics (pistes d'especialització), amb alt potencial o emergents, va fer que la RIS evolucionés cap a **Estratègies regionals d'innovació i especialització intel·ligent o "Smart Specialisation Strategy" (S3 o RIS3)**. Avui aquestes estratègies constitueixen un dels pilars de la política de suport a la innovació.

El 2013, per tal d'estructurar i consolidar els sectors prioritaris i els potencials d'innovació de les seves regions membres, l'Euroregió Pirineus-Mediterrània va desenvolupar la seva Estratègia d'Innovació Euroregional (RIS3 euroregional). Això s'articula amb les diferents estratègies definides a nivell regional a la regió d'Occitània i a les comunitats autònomes de Catalunya i Balears, amb l'objectiu de co-construir iniciatives comunes en una lògica de cooperació complementària i situar iniciatives que tindran valor afegit a escala transregional.

Al 2021, la RIS3 euroregional s'està actualitzant, aprofitant que les seves tres regions membres també ho han de fer per les seves RIS3 regionals. L'estratègia d'especialització intel·ligent euroregional 2021-2027 és una continuació de la RIS3 2014-2020, resultant de les experiències anteriors i centrant-se en els nous reptes de l'Euroregió per al futur.

També està en línia amb les prioritats i els objectius estratègics establerts al **Full de ruta euroregional per a l'horitzó 2030**, que haurien de permetre trobar solucions comunes als problemes compartits, establir un rumb ambiciós que obrís el camí a la resiliència i donar resposta als problemes climàtics, reptes ecològics, socials, culturals, democràtics i econòmics.

La RIS3 2021-2027 ha de permetre donar suport a les transformacions econòmiques i socials en un context mundial de crisi sanitària de la Covid-19, de crisi econòmica sense precedents i d'acceleració de les transicions socials, digitals i ecològiques. S'ajusta a les grans línies de polítiques europees de suport a la investigació, la innovació i el desenvolupament econòmic, plasmades a Horizon Europe, però també a Digital Europe o a les polítiques de cooperació (INTERREG, etc.) i dins del "Green Deal" i del pla de recuperació després de la crisi de la Covid-19. De fet, la participació en programes europeus també hauria de permetre enfortir la capacitat de recuperació i digitalització de l'economia euroregional.

El procés de desenvolupament de la RIS3 euroregional 2021-2027 capitalitza una lògica col·lectiva d'elaboració en presència d'actors dels ecosistemes d'innovació, així com nombrosos intercanvis bilaterals. Realitzats sobre la base d'un anàlisi documental i de dades, de treballs de consulta amb agents de l'ecosistema d'innovació i agents institucionals de les seves tres regions i d'una enquesta en línia realitzada entre empreses, el treball estableix les següents conclusions i recomanacions per a la RIS3 euroregional 2021-2027:

Quadre 1 Resum de les recomanacions per la RIS3 euroregional 2021-2027

Recomanacions per millorar la RIS3 i els seus impactes

- Reforçar els vincles entre àrees d'especialització per obtenir més innovació i valor afegit;
- Actualitzar les ambicions i els objectius estratègics de la RIS3 i ajustar l'àmbit d'especialització;
- Comunicar-se àmpliament sobre els projectes acabats, les empreses recolzades ... com a part de la RIS3 per tal de promoure la feina feta i mobilitzar més empreses per a futures accions;
- Establir un sistema d'objectius quantitatius i qualitatius (indicadors de producció, resultats i impactes directes i indirectes), acompanyat d'un sistema eficaç de seguiment del suport financer proporcionat per cada font de finançament mobilitzada;
- Materialitzar aquesta feina en fulls de ruta per àrea d'especialització;
- Considerar una mobilització més forta de les empreses, tenint en compte els problemes relacionats amb la crisi de la salut i que impliqui la implementació d'eines de treball remot.

A partir d'aquest treball, **l'Estratègia d'especialització intel·ligent euroregional (RIS3) 2021-2027** es va desenvolupar durant la segona meitat del 2021 i es va validar en 09/2021.

En línia amb el Pacte Verd europeu, la primera secció de l'Estratègia d'innovació euroregional presenta la visió global euroregional de futur.

La segona secció presenta detalladament els components principals dels fulls de ruta establerts a nivell dels 4 àmbits sectorials d'especialització (ASE) seleccionats.

La governança, els mecanismes de seguiment i avaluació s'integren en una tercera i última secció.

1 La RIS3 euroregional al servei de la cooperació davant les transicions al Pirineus-Mediterrània

1.1 L'Euroregió Pirineus-Mediterrània: territori d'innovació

Regió de cooperació, innovadora i oberta, l'Euroregió Pirineus-Mediterrània fa més de 15 anys que treballa per crear ponts entre els nostres territoris, dur a terme projectes comuns al servei dels ciutadans i fer sentir la seva veu a nivell europeu.

Estructurada com a Agrupació Europea de Cooperació Territorial des del 2009, l'Euroregió ha demostrat la seva capacitat per mobilitzar els actors del seu territori en àmbits clau com l'economia, la innovació, la investigació, l'educació superior, la cultura, el turisme o el medi ambient. La Generalitat de Catalunya, el Govern de les Illes Balears i la Regió Occitània, en virtut de la seva història i valors comuns, les seves ambicions creuades, desitgen continuar amb l'Euroregió i la construcció d'un referent de cooperació a la cruïlla d'Europa, i al cor de la Mediterrània.

En un context de crisi relacionat especialment amb les emergències climàtiques i ambientals, els territoris euroregionals constitueixen els punts del planeta entre els més afectats per l'escalfament climàtic. Per tant, a tots els nivells, es tracta de prendre mesures conjuntes per combatre els canvis climàtics i els seus impactes¹.

Pel que fa a la innovació, el territori euroregional té un ecosistema molt dens que constitueix un actiu i nombrosos avantatges comparatius a nivell europeu:

- Una posició estratègica clau per la seva geografia i la seva riquesa amb més de 15 milions d'habitants en 110.000 km², més de 35 espais naturals i una important xarxa Natura 2000;
- Un pes econòmic de primer ordre amb 400.000 milions d'euros de PIB el 2019, equivalent al PIB d'Àustria;
- Un ecosistema líder en innovació, investigació i universitat, amb 700.000 estudiants, professors i investigadors i universitats líders a nivell europeu;
- Infraestructures de recerca europees i internacionals de primer ordre com el Centre Europeu de Recursos Marins Vius, el superordinador Mare Nostrum, el sistema d'observació de la costa de les Illes Balears, etc.
- Una autèntica col·laboració i dinàmica de col·laboració en termes de recerca i innovació dins de l'Euroregió, amb 1.100 milions d'euros mobilitzats per al programa Horitzó 2020, 2 projectes en els quals col·laboren actors de les tres regions i 136 on col·laboren almenys dues regions.

L'ecosistema euroregional de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I) està ben estructurat al voltant d'una quàdruple hèlix que reuneix actors innovadors d'alt rendiment i líders del seu sector dins dels sistemes acadèmics, econòmics, polítics i de la societat civil.

¹ Full de ruta estratègic de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània per al 2030.

**Generalitat
de Catalunya**

**GOVERN
ILLES BALEARS**

**La Région
Occitanie**
Pyrénées - Méditerranée

1.2 L'ambició euroregional: donar suport als actors de la innovació mitjançant la consolidació d'associacions i cooperació davant de les transicions

La RIS3 2021-2027 incorpora ambicions a nivell euroregional per tal de donar resposta a reptes del territori en termes d'innovació.

Aquestes ambicions es defineixen de la següent manera:

- Desplegar la innovació en totes les seves formes i el rendiment econòmic a tots el seus territoris;
- Potenciar la innovació reunint tots els agents que formen l'ecosistema d'innovació euroregional;
- Respondre als principals reptes de la societat mitjançant la innovació, en particular mitjançant el desenvolupament de nous models orientats en relació amb les polítiques europees de suport a la investigació, la innovació i el desenvolupament econòmic (Horizon Europe, Digital Europe, Pacte Verd per a Europa, Pla europeu de recuperació...).

La RIS3 euroregional és també una eina d'articulació necessària que permet de manera concreta perseguir una implementació operativa organitzada al voltant d'objectius clars:

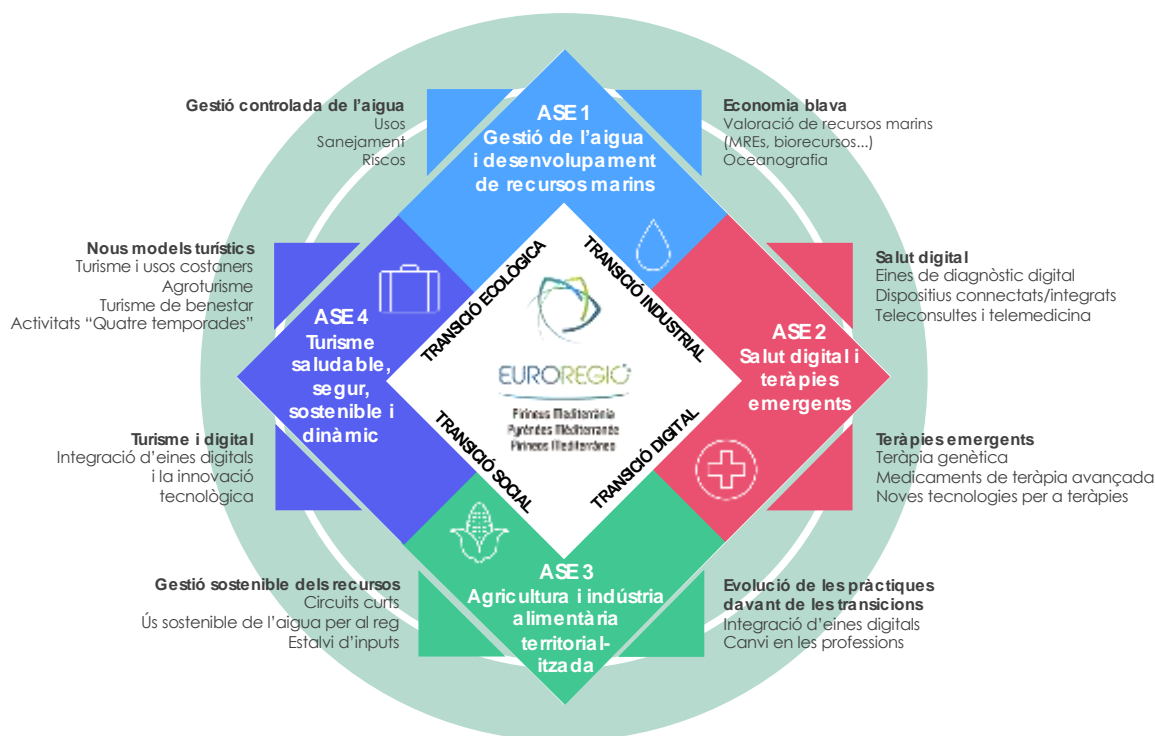
- **Garantir la visibilitat europea dels ecosistemes d'R+D+I** i l'atractiu de l'Euroregió per al desenvolupament de projectes de col·laboració a gran escala i la participació dels seus grups d'interès en projectes europeus;
- **Definir i desenvolupar 4 àmbits d'innovació estratègics prioritàris** sobre els quals es prioritzen les eines regionals, nacionals i europees, sobre temes específics amb alt potencial o emergents;
- **Crear les condicions necessàries** per a la cooperació facilitant la creació de xarxes i promovent el coneixement compartit entre els actors de l'ecosistema d'innovació euroregional;
- **Posar en marxa i dur a terme accions i projectes pilot, individuals, col·laboratius i/o estructurants**, que responguin als reptes de cada àmbit amb alt valor afegit per a l'Euroregió;
- **Assegurar la forta mobilització dels agents des ecosistemes en col·laboracions interregionals**;
- **Centrar-se en les oportunitats de finançament** per permetre l'aparició de projectes de cooperació prou ambiciosos;
- **Assegurar una reflexió contínua i prospectiva sobre futures vies d'especialització** en línia amb les ja identificades per al període 2021-27 i amb les identificades a nivell de les tres regions.

Per a una implementació operativa de l'estratègia durant el període 2021-2027, l'elecció de prioritats i palanques temàtiques prioritàries definides el 2021 es revisarà regularment. Això implicarà tenir en compte les evolucions en els punts forts "diferencials" de sectors i àrees, així com els canvis futurs i les evolucions dels mercats, problemes econòmics, socials, ambientals, tecnològics i de reglamentació.

2 Els ASE seleccionats per a la RIS3 2021-2027

A continuació es presenten els 4 àmbits sectorials d'especialització (ASE) i les 8 subtemàtiques prioritàries de la RIS3 euroregional 2021-2027.

Esquema dels àmbits sectorials d'especialització de la RIS3 2021-2027

Els quatre ASE seleccionats per la RIS3 2021-2027 són sectors i subsectors objectiu amb importància estratègica per a les tres regions membres de l'Euroregió. L'aigua, la salut, l'agricultura / l'agroalimentació i el turisme constitueixen sectors d'excel·lència, dins dels quals els actors de les tres regions estan ben posicionats i on la cooperació intraeuroregional pot aportar valor afegit.

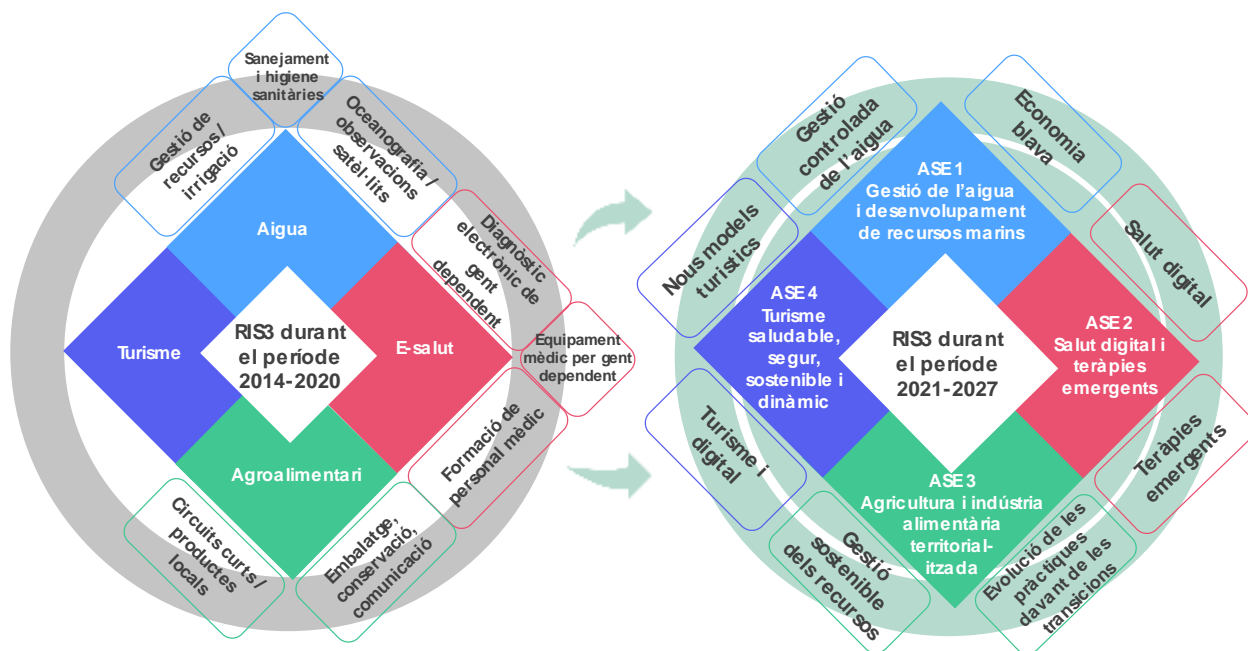
Després de consultar els agents institucionals i els de l'ecosistema euroregional d'innovació, es va optar per mantenir les mateixes àrees d'especialització que durant la RIS3 2014-2020. Aquesta elecció es va basar en el posicionament de les tres regions en aquestes quatre àrees en comparació amb altres àrees prospectives i en el potencial de cooperació.

Els ASE per la RIS3 2021-2027, tanmateix, s'han adaptat al nivell de les subtemàtiques seleccionades per integrar millor les transicions digitals, climàtiques, ecològiques, les relacionades amb el mercat laboral i els nous reptes que han sorgit des de la programació anterior.

Per tant, la transició climàtica i l'adaptació al canvi climàtic, una qüestió clau per a tot el territori euroregional, ara s'integra als ASE 1 i 3 (aigua i agricultura) per tal de comprendre millor els riscos climàtics i construir societats resilents. Així mateix, cada ASE aborda de manera transversal el tema de la transició digital i la digitalització. Els nous reptes econòmics i energètics també s'aborden sota l'ègida de la RIS3, com ara el desenvolupament d'energies renovables (marines), la biodiversitat, l'estructuració del sector de la *silver economy* (economia de la 3a edat) i la transformació de les professions agrícoles.

La figura següent mostra l'evolució dels àmbits d'especialització i de les subtemàtiques entre els dos períodes de programació.

Evolució dels ASE i subtemes per la RIS3 2021-2027

Les seccions següents presenten, per a cadascun dels ASE escollits, els objectius escollits i els diferents reptes per al territori euroregional al voltant de tres subseccions:

- Els elements contextuals, dades clau i anàlisi DAFO;
- L'abast i els reptes de la RIS3 2021-2027;
- Els primers elements constitutius dels fulls de ruta estratègics 2021-2027 (objectius estratègics, enllaç amb el full de ruta estratègic de l'Euroregió per al 2030, enllaç amb altres ASE, primeres àrees d'especialització identificades i que hauran de concentrar els principals esforços).

Cadascun dels fulls de ruta ha d'especificar les accions necessàries per assolir els objectius estratègics i operatius dels ASE identificats.

2.1 ASE 1: Gestió de l'aigua i desenvolupament dels recursos marins

2.1.1 Elements contextuals, dades clau i anàlisi DAFO

Degut a la seva geografia, el territori euroregional és un camp de proves de primera pel tema de l'aigua a petita i gran escala (reutilització d'aigua, gestió de recursos, reg, sanejament, etc.). El sector de l'aigua mereix una atenció especial a la vista dels seus reptes complementaris amb l'agricultura i el turisme, i perquè els riscos de l'escalfament climàtic en aquest sector s'intensificaran al territori euroregional en els propers anys.

Aquest ASE es basa en dues subtemàtiques d'especialització:

- **Gestió sostenible de l'aigua** : usos que inclouen reg, sanejament, riscos
- **Economia blava**: valoració dels recursos marins que inclouen energies renovables, biodiversitat, turisme costaner, oceanografia

2.1.1.1 Catalunya

Catalunya acull moltes empreses, centres de recerca i iniciatives de referència en la gestió de l'aigua com a recurs escàs (estalvi d'aigua, reutilització, sanejament, ús d'aigua reciclada, reutilització de bioaigua, reutilització de bio-sòlids, inclosa la cogeneració i la dessalinització).

L'Institut Català de Recerca de l'Aigua (ICRA) i CONNECT-EU Aigua són dos mecanismes clau per estimular la innovació aplicada per fer front als reptes ambientals i socials del sector de l'aigua.

Catalunya té diverses iniciatives de clústers en el medi marí, entre els quals el Catalan Water Partnership (CWP). Llançat el 2008, el CWP compta amb 108 membres, entre ells 77 pimes, 18 grans empreses i vuit agents de recerca (universitats, centres de recerca, etc.).

La regió també es troba fortament posicionada en tecnologies marines. La xarxa XRAq, l'objectiu de la qual des de 1997 ha estat promoure la investigació interdisciplinària en aqüicultura, s'ha estès àmpliament per ampliar els seus camps de recerca, tot establint vincles transversals amb altres actors internacionals.

Selecció de dades clau
Catalunya Més de 100 empreses especialitzades Presència d'importants clústers ✓ Catalan Water Partnership (CWP) Presència de nombrosos laboratoris de recerca ✓ CETAQUA ✓ ICRA ✓ ICM ✓ Laboratoris de la Universitat Politècnica de Barcelona Posicionament fort en tecnologies marines
Illes Balears 1 clúster (IDIMAR) Presència de nombrosos centres de recerca (COB, INAGEA...) i d'observació costanera (SOCIB, Observatori de l'Aigua) amb una gran experiència en turisme costaner, gestió de recursos i riscos hidrològics i oceanografia.
Occitània² Més de 500 empreses especialitzades 1 clúster nacional de competitivitat del sector de l'aigua (France Water Team) que reuneix 240 empreses especialitzades; 23 institucions de recerca i formació Una gran comunitat científica que comprèn: ✓ Montpellier University of Excellence ✓ Institut Federatiu d'Aigua i Medi Ambient de Montpellier (15 laboratoris, 400 científics, 150 estudiants de doctorat) ✓ GIS EAU (18 laboratoris, 300 investigadors/professors) Excel·lents competències d'observació de la terra i dels ecosistemes aquàtics: ✓ Observatori de Migdia-Pirineus (OMP) ✓ OREME

² <https://www.sri-occitanie.fr/la-specialisation-intelligente/medecine-et-sante-du-futur/>

2.1.1.2 Illes Balears

El tema de la gestió dels recursos hídrics és un tema d'interès a les Balears, sobretot tenint en compte els impactes del canvi climàtic. El tema sovint es tracta a través d'iniciatives dels sectors turístic i agroalimentari.

La regió compta amb un clúster per al medi marí (IDIMAR) i diversos centres de recerca. Creat el 2010, IDIMAR reuneix 50 membres del sector marítim al voltant de tres eixos principals: desenvolupament sostenible (gestió de recursos, observació marítima), turisme (sector nàutic, navegació de lleure) i innovació tecnològica.

El Centre Oceanogràfic de les Balears (COB) és un dels nou centres creats sota l'ègida de l'Institut Espanyol d'Oceanografia (IEO). Les seves activitats se centren en l'estudi multidisciplinari del medi marí, els seus ecosistemes i recursos vius, així com els processos oceanogràfics al mar que envolta les illes. L'Institut de Recerca en Economia Agroalimentària i de l'Aigua (INAGEA) és un centre de recerca conjunt, una de les principals línies d'investigació del qual és l'ús eficient de l'aigua. La comunitat autònoma també disposa de centres d'observació de riscos costaners (per exemple, SOCIB, Observatori de l'Aigua, etc.).

2.1.1.3 Occitània

L'ecosistema "Aigua" de la regió d'Occitània inclou ara més de 500 empreses, el Pôle Aqua Valley, el clúster Terrinov, nombroses entitats de recerca (MUSE, IM2E, GIS Eau) i nombroses plataformes tecnològiques, etc. Nascut el 2017 per la fusió de clústers regionals (Swelia i WSM) amb el clúster de competitivitat EAU, el clúster Aqua Valley reuneix 240 membres (grans empreses, empreses de capital mitjà, pimes / VSE, organitzacions de recerca i formació, associacions). A la vegada xarxa i clúster de competitivitat, la seva ambició és impulsar el sector professional regional que treballa en el sector de l'aigua, i centra els seus objectius en l'ús de l'aigua i el sanejament.

Paral·lelament a aquesta RIS3, s'han d'esmentar altres enfocaments d'estructuració estratègica, però sense integrar-se com a tals a la RIS3. A nivell nacional, en primer lloc, podem citar el contracte estratègic per al sector de la indústria marina 2018-2022 (que cobreix en particular els components nàutics), així com el contracte estratègic per al sector agroalimentari signat el 2018 (que inclou en particular el component de biorecursos marins).

Llançat el 2016 per l'Estat, la Caisse des Dépôts i la Regió, el Pla Costaner 21, per la seva banda, té com a objectius la requalificació de l'oferta turística, el desenvolupament d'activitats econòmiques i la preservació dels recursos naturals de la costa. Permet el suport, mitjançant convocatòries de projectes, de projectes estructuradors a la costa, portats a terme per les comunitats i els actors dels territoris, per acompanyar la modernització i el desenvolupament equilibrat de les estacions costaneres. Així mateix, el contracte regional del sector marisquer es va posar en marxa el 2020 per tal de donar suport a la gestió raonada dels recursos pesquers (desenvolupament d'aquicultura multitròfica integrada, desenvolupament de sectors offshore (FEMP), etc.).

Finalment, el projecte Littoral +, guanyador de la convocatòria de projectes "Territoris d'Innovació" de la Caisse des Dépôts et Consignation (PIA), té com a objectiu convertir el litoral d'Occitània en un territori resilient pels i per als habitants: anticipant i prevenint millor les pertorbacions (i), associant tots els actors del territori (ii), així com aprenent i innovant (iii).

Fortaleses	Debilitats
<ul style="list-style-type: none"> • Un tema de futur, l'aigua és el centre del desenvolupament sostenible i de l'adaptació al canvi climàtic. És essencial per al desenvolupament socioeconòmic, la producció d'energia i aliments i la salut dels ecosistemes • Fortes competències en tecnologies de l'aigua, especialment en termes de tractament d'aigües residuals (actors agrupats dins del clúster CWP) i gestió de l'aigua potable (Institut de l'Aigua) • Posicionament fort en tecnologies marines (tecnologies de membranes, sensors de xarxa, etc.) • Una massa crítica d'unitats i empreses de recerca destacada per el GIS EAU, el clúster de competitivitat Aqua-Valley format el 2017, la certificació per la UNESCO de l'Institut per a l'aigua i el medi ambient (Universitat de Montpeller), ICRA i ICM a Catalunya i IMEDEA a les Illes Balears • Grans actors privats com EGIS, BRL, CACG, Fluidra, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poques VSE i pimes identificades a les tres regions, les competències de les quals són sovint gestionades per grans grups (SUEZ, SAUR, Véolia, etc.) • Moltes VSE/pimes potencialment aïllades, sense una cartografia exhaustiva • Un territori ampli i un ecosistema dispers que dificulta la coordinació i la mobilització dels actors • Problemes heterogenis entre les tres regions amb impactes econòmics de diferents ordres de magnitud • Accés al finançament per millorar • La manca de visió i de qüestions estratègiques compartides entre regions específiques de l'àmbit
Oportunitats	Amenaces
<ul style="list-style-type: none"> • Iniciatives de clústers a cada regió (CWP, Aqua-Valley, IDIMAR) • Fort suport regional, en particular pel que fa al component de recerca amb el projecte FUI (Aerospace Valley) amb el suport dels laboratoris ECOLAB de Tolosa i AMAP a Montpeller • Identificar i desenvolupar col·laboracions locals i europees • Es crearan sinergies entre els actors del territori sobre els quals la RIS3 té un àmbit legítim d'actuació 	<ul style="list-style-type: none"> • Camps de forta competència que amenacen la cooperació en aquest camp • Absència en aquesta etapa de desenvolupament de col·laboracions internacionals • La presència d'un gran nombre d'estructures (clústers de competitivitat, clústers, agències, serveis regionals, serveis estatals, etc.) que intervenen en els sectors de l'especialització i que no faciliten la llegibilitat del camp de possibilitats per a les empreses o altres estructures que donen suport a projectes d'innovació • Normes complexes, especialment a Occitània

2.1.2 Abast i reptes per a RIS3 2021-2027

Abast de l'ASE	<ul style="list-style-type: none"> • Gestió controlada del cicle de l'aigua: sanejament, usos (inclosa la irrigació i l'ús estacional de l'aigua en relació amb el turisme) i riscos (inclosos els reptes del canvi climàtic) • Valoració de recursos marins com MREs i biorecursos • Turisme en comunitats costaneres • Oceanografia i serveis per a l'optimització d'activitats marines i costaneres basades en el processament de dades d'observació per satèl·lit i mitjans in situ
Reptes per a la RIS3 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Promoure el coneixement compartit entre els actors de l'ecosistema euroregional

	<ul style="list-style-type: none"> • Estructuració financera de les empreses en relació amb els seus coneixements, oficis exercits i segments de mercat abordats • Les relacions entre grans grups / PIME / VSE i l'àmbit acadèmic es faran més eficaces i eficients, per tal d'incrementar les sinergies i l'estructuració de l'ecosistema • Una necessària adaptació de les activitats marítimes i costaneres a les transicions ecològiques, energètiques, digitals i climàtiques. Objectiu: activitats marítimes i costaneres sostenibles, eficients, resistents, innovadores, amb valor afegit i atractiu per al territori • La definició d'un model d'innovació i experimentació en l'economia blava i en la gestió de transicions implementades
--	---

2.1.3 Primers elements del full de ruta estratègic 2021-2027

Objectius estratègics	<p>Ambició global: ser el punt de referència de solucions integrades (productes, serveis innovadors) que satisfacin les necessitats del cicle de l'aigua</p> <ul style="list-style-type: none"> • OE1: Augmentar el desenvolupament i el rendiment econòmic de l'ecosistema euroregional de l'aigua i promoure solucions integrades a nivell regional, nacional i internacional • OE2: Millorar l'aparició de temes innovadors, l'intercanvi de projectes i la mobilització de fons nacionals i europeus per part d'actors euroregionals • OE3: Desenvolupar i millorar l'adquisició, el processament i l'ús de dades d'observació a partir de dades de satèl·lit i mitjans i sensors in situ, per combinar millor el desenvolupament d'activitats marines i costaneres i la preservació del medi ambient • OE4: identificar i posar a disposició àrees experimentals (per exemple: aerogeneradors marins flotants) i llocs de prova, tot estant atent al seu posicionament en un context més ampli
Enllaç amb els objectius operatius del full de ruta estratègic de l'Euroregió per al 2030	<ul style="list-style-type: none"> • 1.1.1 Preservar i millorar el nostre patrimoni natural i la nostra biodiversitat intensificant la preservació i la restauració dels ecosistemes, protegint les espècies i zones en perill d'extinció (aigües terrestres i marines, zones marines i costaneres, zones de muntanya), lluitant contra el col·lapse de la biodiversitat • 1.2.1 Preservar els nostres recursos actuant en la gestió dels recursos hídrics, centrant els esforços en l'estalvi d'aigua, la seva gestió sostenible i la millora de la seva qualitat • 1.3.1 Contribuir a assolir la sobirania energètica facilitant la cooperació entre projectes pilot per a la producció d'energia renovable al seu territori • 2.1.2 Invertir en una economia circular líder donant prioritat a la gestió global del cicle de l'aigua que integri la seva gestió, preservació i qualitat • 2.2.2 Assegurar un desenvolupament equilibrat del territori, centrant els seus esforços en els sectors clau de l'economia blava responsable com la producció del mar, la biotecnologia blava, el coneixement costaner i la seva gestió, les energies renovables, entre d'altres, hidrogen verd
Connexions amb altres àmbits	<ul style="list-style-type: none"> • Àmbit 2: E-salut: usos (sanejament i higiene) • Àmbit 3: Agricultura i indústria alimentària : usos (irrigació) • Àmbit 4 : Turisme : turisme costaner, usos (ús estacional de l'aigua)
Primeres àrees d'especialització identificades	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament de solucions integrades (productes innovadors, serveis) que satisfacin les necessitats del cicle de l'aigua • Usos i riscos (perills d'inundació, sequera / escassetat d'aigua ...) • Desenvolupament de sensors in situ (riscos i oceanografia) • Tecnologies de tractament d'aigües • Aerogeneradors marins flotants • Biorecursos i biotecnologies marines

2.2 ASE 2: Salut digital i teràpies emergents

2.2.1 Elements contextuals, dades clau i anàlisi DAFO

Es considera que el sector sanitari és un dels sectors del futur dins del territori euroregional, que jugarà el paper rellevant de creixement per a les regions.

Aquest DIS es basa en dos subtemes d'especialització:

- **Salut digital:** integració de tecnologies digitals i noves (intel·ligència artificial, blockchain, robòtica, etc.) en serveis de teleconsulta, telemedicina, assistència diagnòstica i serveis personalitzats
- **Teràpies emergents:** teràpia gènica, medicaments innovadors per a la teràpia, noves tecnologies per a teràpies

2.2.1.1 Catalunya

Catalunya és pionera en el camp de la e-salut. La "Bioregió" - sector català de la salut i les ciències de la vida - compta amb més de 1.200 empreses i 89 organismes de recerca, entre els quals, 18 hospitals universitaris. Entre aquestes 1.200 empreses, 311 treballen en el sector de la biotecnologia, incloent el desenvolupament de noves teràpies i eines de diagnòstic. La Bioregió també compta amb 193 empreses en el camp de les tecnologies mèdiques i 124 en el sector farmacèutic. La regió té moltes empreses innovadores al seu territori (per exemple, Mediktor, Devicare, Wireless DNA, etc.).

El sector de la e-salut i la salut digital ha crescut ràpidament en els darrers anys. El nombre d'empreses en aquest camp s'ha duplicat en cinc anys, fins a un total de 180 el 2019, i les inversions han passat de 5,1 milions d'euros el 2016 a 18,8 milions d'euros el 2019.

En el sector de la salut, dues comunitats estratègiques han rebut suport a través de la RIS3 catalana: TEC-SALUT i NEXTHEALTH. La comunitat TEC-SALUT busca aplicar les noves tecnologies a problemes de salut. NEXTHEALTH és una comunitat dirigida per Biocat per respondre als reptes relacionats amb la salut. Durant el període de programació anterior, el consorci va rebre 2,8 milions d'euros cofinançats per ACCIÓ i la Unió europea.

Selecció de dades clau Catalunya³

600 establiments sanitaris
Prop de 24.000 llocs de treball
Regió pionera en salut
5a regió més digitalitzada d'Europa
Bona estructuració del sector de la salut digital

- ✓ Une "Bioregió" dirigida pel clúster Biocat (1.200 empreses i 89 organitzacions de recerca)
- ✓ 2 comunitats sanitàries (TEC-SALUT i NEXTHEALTH)
- ✓ Diversos grans projectes territorials (ADVANCECAT, NEXTCARE, HL4.0...)

Referència internacional en el camp de la telemedicina

Illes Balears

10.000 llocs de treball
Àmbit menys desenvolupat que a les altres dues regions
Cap clúster
Les prioritats es van centrar a millorar la qualitat dels serveis de salut pública i promoure nous models d'atenció
Alguns centres especialitzats en investigació sanitària (IdISBa, IBIT, IUNICS, etc.)

Occitània⁴

700 establiments sanitaris
60 centres de recerca
Prop de 19.000 llocs de treball
12 grups de més de 250 empleats: Baush&Lomb, Thermo Fischer, Horiba, BIT, Bio-Rad, CIS bio, Pierre Fabre, Evotec, SEPPIC, Merial, Hemodia, Nutrition & Santé, Sanofi
1 clúster de competitivitat: Eurobiomed
1 grup d'empreses sanitàries de la regió Occitània / Pirineus-Mediterrània : Biomed Alliance
El clúster Cosmed : reuneix empreses de benestar
Labex :

- ✓ LabEX TOUCAN « Toulouse Cancer »
- ✓ LabEx MAbImprove (200 investigadors agrupats en 20 equips de recerca)

14 xarxes temàtiques etiquetades com a part del programa "French Tech", inclosa la metròpoli Health Tech
1 gran projecte: el projecte Montpellier Capital Santé
1 campus : Campus santé future – Oncopole Tolosa.
1 xarxa de plataformes de recerca en ciències de la vida : GENOTOUL (Tolosa).

³ <https://www.biocat.cat/es/bioregion-cataluna/bioregion/cifras-datos-clave-bioregion>

⁴ <https://www.sri-occitanie.fr/la-specialisation-intelligente/medecine-et-sante-du-futur/>

Catalunya té fortes habilitats en genòmica i biologia estructural i destaca en àmbits com la química mèdica, la nanomedicina, les ciències òmiques, la bioinformàtica i el big data. Pel que fa a les tecnologies mèdiques, les principals àrees d'activitat són els dispositius electromecànics, els dispositius d'un sol ús i reutilitzables, i els implants dentals. Entre les empreses de salut digital, observem un posicionament en teràpies digitals, I + D en medicaments i suport a la decisió clínica.

2.2.1.2 Illes Balears

Balears no acull un sector de e-salut estructurat, que constitueix un sector "nou" per a la regió que sovint es tracta en relació amb el turisme. A finals de segle, les Illes Balears van ser les pioneres en la digitalització dels serveis sanitaris a Espanya. A partir del 2002, l'Hospital Universitari Son Llàtzer de Mallorca es va convertir en el primer hospital espanyol a implementar la història clínica digital.

Tanmateix, els projectes innovadors no han estat capaços de desenvolupar-se al mateix ritme que en altres regions, ja que el Ministeri de Sanitat de les Illes Balears admet que la salut pública de la regió es troba en una posició delicada a causa de la desinversió, els obstacles a l'accessibilitat i el desencís dels professionals. Els reptes del sector sanitari a les Illes Balears es centren, doncs, en la millora de la qualitat dels serveis públics de salut i la promoció de nous models d'atenció.

Els principals actors de les Illes Balears en recerca sobre e-salut són l'Institut d'Investigació Sanitària de les Illes Balears (IdISBa), la Fundació IBIT i l'Institut Universitari de Recerca en Ciències de la Salut (IUNICS).

2.2.1.3 Occitània

La regió d'Occitània concentra prop de 680 empreses i 19.000 llocs de treball. Aquest sector compta amb prop de 700 establiments sanitaris, 60 centres d'investigació i es caracteritza per una alta concentració d'empreses, recursos de recerca i formació a prop de les dues metròpolis de Montpeller i Tolosa.

Amb la fusió el 2019 dels clústers de competitivitat Eurobiomed i CBS, Occitània compta ara amb un únic clúster de competitivitat, Eurobiomed, que cobreix tota la regió. Des de fa diversos anys, el clúster té una forta estratègia d'ancoratge territorial i té dues oficines, una a Montpeller i l'altra a Tolosa.

El territori regional també compta amb incubadores públiques, viviers i centres de negocis. Es beneficia de la dinàmica French Tech de les dues metròpolis, cadascuna d'elles denominada metròpoli Health Tech (Biotech, Medtech, e-health). La regió també és un actor important en el benestar, especialment en cosmètics naturals i orgànics, i en hidroteràpia.

La creació del Clúster Silver Occitanie, així com la intersecció de tecnologia digital i salut (IA i big data en diagnòstic mèdic), també convergeixen en l'expectativa d'objectius induïts pels reptes de la medicina i la salut del futur.

Fortaleses	Debilitats
<ul style="list-style-type: none"> • Un teixit industrial i acadèmic que cobreix totes les regions i es desenvolupa especialment a Catalunya i Occitània • Clústers de competitivitat (Eurobiomed), altres clústers (Biocat) i comunitats d'interessats (Biomed Alliance, NEXTHEALTH, TEC-SALUT) amb un fort ancoratge en el territori • Presència de centres d'innovació digital europeus a les tres regions (DIHBAI-TUR, DIH4CAT, EDIH Occitània) que haurien de permetre accelerar la transformació digital • Temes forts: oncologia, diagnòstic, bioteràpies, etc. • Proximitat entre actors a través del principi dels clústers 	<ul style="list-style-type: none"> • Una distribució heterogènia d'empreses i de l'oferta sanitària a la regió (concentració de l'oferta a les àrees metropolitanes - Barcelona, Montpeller, Tolosa, etc.) • Un teixit industrial important però sobretot format per pimes i VSE, pocs grups grans, amb poca implicació • Problemes de connectivitat digital a les zones rurals • La manca d'objectius estructurats dins d'un marc metodològic per a la RIS3 va dificultar l'obtenció de finançament

<ul style="list-style-type: none"> • Accés a finançament regional per a projectes d'estructuració 	
Oportunitats	Amenaces
<ul style="list-style-type: none"> • Mercats de prevenció / predicció / noves solucions per a una millor gestió terapèutica • Cal abordar un enfocament transversal: salut i àmbit digital, salut nutricional, salut ambiental • Oportunitats vinculades a la pandèmia de Covid-19 que accentua la importància de la investigació i la innovació en aquest àmbit (necessitat de desenvolupar canals telemàtics per reduir la necessitat de ser presents, targetes electròniques de vacunació, etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> • La manca de coneixement dels actors • Models econòmics encara per definir per a la silver economy i la digitalització en la salut • Un problema d'equitat per a les empreses joves, necessari per accedir a l'ajut • El límit del finançament privat, les startups lluiten per recaptar fons • Competència exterior • Nombroses restriccions legals sobre la transmissió de dades clíniques (per exemple: LOPD)

2.2.2 Abast i reptes per a la RIS3 2021-2027

Abast de l'ASE	<ul style="list-style-type: none"> • Integració de tecnologies i eines digitals • Teràpia gènica i medicaments de terapia innovadora
Reptes per a la RIS3 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Promoure les col·laboracions, l'accés al finançament per a fases prèvies i la transferència de tecnologia • Capacitar / ajudar consorcis a avançar cap a grans projectes europeus • Actuar sobre l'estructuració i el funcionament dels sectors • Aconseguir una transició digital segura i responsable (adquisició de dades, miniaturització de sensors, dades digitals, emmagatzematge de dades sanitàries, etc.)

2.2.3 Primers elements del full de ruta estratègic 2021-2027

Objectius estratègics	<p>Ambició global: aconseguir una transició digital segura i responsable al servei de la salut i promoure el desenvolupament de noves tecnologies</p> <ul style="list-style-type: none"> • OE1: Desenvolupar eines digitals per a la salut (teleconsultes, telemedicina, suport al diagnòstic...) • OE2: Desenvolupar i millorar l'adquisició, el processament i l'ús de dades i estudis clínics • OE3: Desenvolupar teràpies innovadores i especialitzades
Relació amb els objectius operatius del full de ruta estratègic de l'Euroregió per al 2030	<ul style="list-style-type: none"> • 2.3.2 Donar suport als agents socioeconòmics dels sectors estratègics del nostre territori promovent sinergies entre ells, cooperant en el sector de la salut basat, entre altres coses, en una nova silver economy (economia de la gent gran) al voltant de la e-salut, la biosalut i les iniciatives de salut
Connexions amb els altres àmbits	<ul style="list-style-type: none"> • ASE 1: Aigua: usos (sanejament i higiene, contaminació i problemàtica de les aportacions) • ASE 3: Agricultura i indústria alimentària : produccions agroalimentàries territorialitzades, nutrició • ASE 4: Turisme : turisme de benestar
Primeres àrees d'especialització identificades	<ul style="list-style-type: none"> • Intervencions digitals (teleconsultes, telemedicina) • Adquisició de dades (accés a dades i estudis clínics) • Integració d'eines digitals (intel·ligència artificial, blockchain, robòtica, objectes connectats, etc.) • Deseenvolupament de teràpies innovadores y especialitzades – diagnòstic

2.3 ASE 3: Agricultura i indústria alimentària territorialitzada

2.3.1 Elements contextuals, figures clau i anàlisi DAFO

El sector agroalimentari té una importància estratègica per al territori euroregional. Els impactes del canvi climàtic en aquest sector, així com les transicions ecològiques (circuitos curts) i l'evolució del mercat laboral (renovació de generacions i manteniment d'estructures familiars) són de primera importància per a totes les regions.

Per tant, aquest ASE es basa en dos subtemes d'especialització:

- **Gestió sostenible dels recursos:** circuits curts, gestió de l'aigua i el reg, desenvolupament de solucions biològiques
- **Evolució de les pràctiques en relació amb les transicions:** integració d'eines i tecnologies digitals, adaptació al canvi climàtic, transformació de professions

2.3.1.1 Catalunya

El sector agroalimentari de Catalunya està format per més de 3.700 empreses, aporta el 19,8% del PIB industrial i representa el 17,9% de l'ocupació a la regió. La concentració de pimes i grans grups internacionals permet a la regió cobrir tots els vincles de la cadena de valor. Catalunya també acull Alimentaria, una de les fires alimentàries més importants del món, Hispack, la fira líder en envasos a Espanya i Bta, la fira de tecnologia i equipament per a la indústria alimentària.

La Regió també compta amb diversos clústers en aquest camp (INNOVAC, INNOVI, ASFAC, FEMAC, etc.).

A la regió sorgeixen dos nous temes emergents:

- L'alimentació ecològica és un mercat emergent a Catalunya. Les iniciatives locals, com la col·laboració entre la indústria farmacèutica i la indústria alimentària catalana, donen suport al seu desenvolupament.
- La regió participa activament en el desenvolupament de noves tecnologies digitals aplicades al sector agroalimentari (parets virtuals, pagament mòbil, neveres intel·ligents, e-comerç, etc.).

Selecció de figures clau Catalunya ⁵
Superfície agrícola útil: 36 % del territori
Indústria alimentària:
✓ 3.700 establiments
✓ Facturació: 7.100 milions
Sectors agrícoles:
✓ 4a regió agrícola espanyola
✓ 61.000 granges
✓ 75.000 llocs de treball
Presència dels principals instituts de recerca (IRTA...) i clústers (INNOVAC, INNOVI...)

Illes Balears ⁶
Indústria alimentària:
✓ 553 establiments
✓ Facturació: 0.7 milions
Sectors agrícoles:
✓ Descens general del sector a la regió
✓ 8.750 granges
✓ 5.860 llocs de treball (1,4 %)

Occitània ⁷
Superfície agrícola útil: 50% del territori
Indústria alimentària:
✓ 2 500 establiments (4a regió francesa)
✓ Facturació: 7.800 milions
Sectors agrícoles:
✓ 1a regió vitivinícola del món
✓ 1a regió orgànica francesa (22% de superfícies franceses, 35% per a vinya)
✓ 74.000 granges
✓ 20.900 llocs de treball assalariats / 83.000 autònoms
1a fila del món en recerca agrícola
✓ 8 establiments d'ensenyament superior i recerca agrícola
✓ 139 unitats de recerca
✓ 4.100 investigadors
✓ 23.000 estudiants
✓ 34 establiments d'ensenyament agrícola

⁵ <http://catalunya2020.gencat.cat/ca/ris3cat/>

⁶ <http://www.caib.es/sacmicrofront/archivopub.do?ctrl=MCRST282ZI96232&id=96232>

⁷ <https://www.sri-occitanie.fr/la-specialisation-intelligente/productions-agroalimentaires-territorialisees-et-valorisation-de-la-biomasse/>

2.3.1.2 Illes Balears

El sector agroalimentari pateix un descens general a les Illes Balears, el seu pes en el PIB regional s'ha reduït un 18% entre el 2000 i el 2010, mentre que el PIB total va créixer un 15% en el mateix període. Encara durant el mateix període⁸, les Illes Balears van perdre el 50% de les seves explotacions, el 20% de la superfície agrícola útil, i els agricultors van veure com els seus ingressos agrícoles disminuïen un 40%, el context arxipelàgic va debilitant la cadena de producció i comercialització, amb un mercat local força reduït. El cost dels subministraments i les importacions / exportacions penalitza tot el sector, al qual s'afegeix la manca d'aigua.

No obstant això, el sector continua sent estratègic per a la regió. El 2019 es va aprovar la Llei agrària de les Illes Balears, que dona prioritat política a la producció d'aliments per tal de garantir la sobirania alimentària de les illes. De la mateixa manera, l'Estratègia de les Illes Balears per a la millora del coneixement agrícola es promulga el 2021.

L'ecosistema de recerca i innovació compta amb el suport de clústers (Clúster BIOIB), universitats (Universitat de les Illes Balears) i centres de recerca (IMEDEA, INAGEA, IRFAP, Semilla ...). Els temes emergents d'aquests centres de recerca són la biotecnologia i les solucions biològiques relacionades amb l'agroalimentació, l'agro-turisme i la integració de solucions digitals a les pràctiques agrícoles.

2.3.1.3 Occitània

El sector agroalimentari té un paper estratègic i estructurador a Occitània. Les seves produccions són diversificades (grans cultius, fruites i verdures, viticultura, cria...). Les antigues regions del Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus tenien dinàmiques diferents, sobretot a causa dels seus sectors de cultiu. Així, el Llenguadoc-Rosselló es caracteritza per les cultures mediterrànies, mentre que el Migdia-Pirineus concentra els cultius de cereals, la ramaderia, etc.

Dos nous temes emergents es basen en els punts forts industrials i acadèmics de la regió i tenen com a objectiu satisfer la demanda dels sectors vegetal i animal.

- Promoure el desenvolupament del biocontrol i de solucions biològiques en agricultura (vegetal i animal)
 - El repte és la reducció de fitosanitaris / antibiòtics, la limitació de la resistència als patògens, l'enfocament agroecològic (serveis ecosistèmics), per tal de garantir la sostenibilitat dels sectors.
- Desenvolupar solucions digitals en agricultura i agroalimentació
 - El repte és la millora general dels sistemes de producció mitjançant un millor ús / millora de les dades, per tal de millorar la competitivitat i la sostenibilitat dels sectors (agricultura, IAA), la traçabilitat en les agro-cadenes... Tractar aquest tema hauria de permetre respondre a la necessitat d'accelerar les innovacions mitjançant experiments el més a prop possible del terreny (enfocament de "experiència d'usuari"). Es refereix al projecte Territori d'innovació en posada en marxa, Occit@num.

Mitjançant la seva fusió amb Qualimed, un clúster de competitivitat al Llenguadoc-Rosselló, el clúster de competitivitat Agri Sud-Ouest Innovation, que inicialment cobria la regió de Migdia-Pirineus i després es va ampliar des del 2012 a Aquitània, ara cobreix tota la regió d'Occitània. Sorgeix la qüestió de la convergència dels temes tractats en el marc de la RIS3 i el treball d'Agri Sud-Ouest Innovation i de la forta mobilització dels actors pel clúster de competitivitat durant diversos anys. L'evolució de la política dels clústers de competitivitat s'haurà de tenir en compte en el futur.

Fortaleses	Debilitats
------------	------------

⁸ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/rdp-factsheet-spain-baleares_fr.pdf

<ul style="list-style-type: none"> • Catalunya i Occitània es situen en els primers llocs per a moltes produccions agrícoles i vitivinícoles, marcades pel model cooperatiu que integra tota la cadena de dalt a baix • Una amplitud de sòls, de climes diferents • Un sector estratègic pel nombre de llocs de treball a Catalunya i Occitània, una part dels quals no es pot reubicar • Fortes habilitats a les tres regions en recerca agrícola i agroalimentària, biotecnologia, un gran centre de recerca amb l'INRAE, la Universitat de les Illes Balears, l'IRTA... • Un clúster de competitivitat reconegut, Agri Sud-Ouest Innovation • Bons sistemes de suport per a start-ups i diverses incubadores 	<ul style="list-style-type: none"> • Un dèficit en la recuperació i valoració / transformació de matèries primeres i coproductes • Pocs grups grans, grans actors i líders en el seu àmbit, i poca mobilització d'aquests grans grups que no generen demanda (i qüestió de confidencialitat en els enfocaments col·lectius) • Un teixit format principalment per pimes i empreses molt petites, poc obert a col·laboracions i mancomunacions, difícil de mobilitzar • Forta heterogeneïtat de les necessitats de les empreses amb capacitats d'inversió baixes
Oportunitats	Amenaces
<ul style="list-style-type: none"> • El potencial dels mercats nacionals i internacionals pels productes ecològics • La contribució de les noves tecnologies amb la inclusió de tecnologia digital (agricultura de precisió i equipament agrícola...) • El desenvolupament del mercat del biocontrol i la biotecnologia • Convocatòries temàtiques europees de projectes 	<ul style="list-style-type: none"> • Nivells de maduresa i desenvolupament molt heterogenis entre les tres regions (Illes Balears molt lluny) • La crisi climàtica • Competència entre organitzacions de recerca • El risc de dispersió en orientacions estratègiques

2.3.2 Abast i reptes per a RIS3 2021-2027

Abast de l'ASE	<p>La cadena de valor dels sectors en sentit ampli, inclosos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proveïdors: entrades / equipaments / serveis / noves tecnologies digitals • Actors de la producció agrícola animal i vegetal • Distribuïdors: massificació, logística i circuits curts.
Reptes per a la RIS3 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Economia circular i gestió sostenible dels recursos (circuitos curts, ús sostenible de l'aigua per al reg, estalvi d'inputs, transició agroecològica...) • Adaptació al canvi climàtic • Integració d'eines i tecnologies digitals (granja del futur / smart agri-agro) • Sostenibilitat dels sectors en el vessant econòmic: atractiu dels sectors, rendibilitat i productivitat, diversitat dels agrosistemes...

2.3.3 Primers elements del full de ruta estratègic 2021-2027

<p>Objectius estratègics</p>	<p>Ambició global: Donar suport al sector agroalimentari en la seva gestió eficaç i sostenible dels recursos i davant les transicions digitals i climàtiques i els canvis en els oficis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • OE1: Promoure la reducció d'inputs amb el sector de les solucions biològiques • OE2: Accelerar el desenvolupament de noves solucions i pràctiques sostenibles (rutes tècniques, equipaments, reg, circuits curts) • OE3: Desenvolupar la tecnologia digital per afrontar els reptes de l'agricultura i l'agroalimentació donant suport al desplegament d'aquestes eines en les cadenes de producció agrícola i agroalimentària (optimització de processos i control en línia) • OE4: Organitzar una reflexió al voltant dels canvis en els oficis (data scientist, consells en agroecologia, anàlisi del cicle de vida...)
<p>Enllaç amb els objectius operatius del full de ruta estratègic de l'Euroregió per al 2030</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1.2.2 Preservar els nostres recursos mitjançant el suport a les produccions agrícoles, pesqueres, aqüícoles i forestals locals en la seva necessària adaptació al canvi climàtic • 1.2.3 Preservar els nostres recursos mitjançant el suport als agricultors, pescadors, treballadors forestals i a tota la cadena de producció d'aliments i silvicultura en la transformació de les seves pràctiques per avançar cap a pràctiques sostenibles, justes, solidàries i respectuoses amb el medi ambient • 2.1.1 Invertir en una economia circular líder mitjançant una ampliació del valor dels recursos produïts tot reduint la producció de residus • 2.1.2 Invertir en una economia circular líder donant prioritat a la gestió global del cicle de l'aigua que integri la seva gestió, preservació i qualitat • 2.3.1 Recolzar els agents socioeconòmics dels sectors estratègics del nostre territori, promovent sinergies entre ells; donant suport a la bioeconomia, l'Euroregió optimitza l'ús i la gestió eficient dels seus recursos naturals i matèries primeres renovables
<p>Connexions amb altres ASE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Àmbit 1: Aigua: usos i riscos (irrigació, reutilització, escassetat / sequera) • Àmbit 2: E-salut: bio solucions, nutrició • Àmbit 4 : Turisme : turisme de benestar i agroturisme
<p>Primeres àrees d'especialització identificades</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament i integració de noves tecnologies digitals (treball en xarxa de proveïdors tecnològics i productors agrícoles)

2.4 ASE 4: Turisme sa, segur, sostenible i dinàmic

2.4.1 Elements contextuals, dades clau i anàlisi DAFO

El sector turístic ha estat seleccionat com a ASE transversal per donar suport a qualsevol empresa que presti serveis innovadors en aquest sector.

Aquest ASE es basa en dos subtemàtiques:

- **Nous models turístics:** turisme costaner sostenible, agroturisme, turisme de benestar, turisme de quatre temporades...
- **Turisme i àmbit digital:** integració de solucions i tecnologies digitals

2.4.1.1 Catalunya

El sector turístic és un dels principals motors econòmics de Catalunya, ja que representa l'11% del PIB regional i el 12% dels llocs de treball. El turisme de sol i platja "tradicional" continua sent un dels principals motius dels viatges encara que, en els darrers anys, hagin aparegut noves tendències a l'oferta turística catalana (viatges de negocis, viatges esportius, viatges culturals...). Si el turisme ocupa un lloc important en l'economia catalana, no es distribueix de manera uniforme a la regió (concentració a Barcelona i a la costa) i no està exempt de detractors. Davant del turisme de masses i l'aparició de la "turismofòbia", la regió busca transformar el seu model turístic cap a una indústria de qualitat, responsable i sostenible.

2.4.1.2 Illes Balears

Les Illes Balears són la regió on l'interès econòmic de la indústria turística és el més important. Així, entre el 35 i el 45% del seu PIB està vinculat al turisme i el 30% dels seus llocs de treball hi estan vinculats. La regió acull al voltant de 20 milions de turistes cada any, dos terços dels quals són d'origen estranger.

Donada la importància de la indústria turística per a l'economia regional, les Illes Balears han optat per centrar el seu RIS3 regional exclusivament en el camp del turisme (turisme sostenible, turisme cultural, innovació, noves tecnologies i serveis ...). Igual que Catalunya, les Balears busquen promoure un model de turisme sostenible i que cuidi del medi ambient, un enfocament en què el clúster "Turistec" els dona suport.

2.4.1.3 Occitània

Amb 14.000 milions d'euros de consum turístic, o el 10% del PIB regional, i 108.000 llocs de treball, el turisme és la segona indústria més important d'Occitània, per davant de l'aeronàutica i la construcció. La regió és el destí número 1 a França per als clients francesos i la quarta per als turistes estrangers. La regió és també la primera destinació de termalisme a França i una destinació important per al turisme fluvial (Canal del Migdia), costaner i de muntanya.

Si el turisme no apareix com a prioritat a la RIS3 occitana, la regió no obstant això ha desenvolupat estratègies turístiques mitjançant les quals pretén desenvolupar esdeveniments d'abast internacional per atraure turistes estrangers, la diversificació del turisme de muntanya cap a activitats de "quatre estacions" (tot l'any) i la promoció d'un turisme sostenible. Actors innovadors com l'Open Tourism Lab es

Selecció de figures clau Catalunya⁹

36 milions de turistes anuals (entre els quals, el 54% són estrangers)
5.900 establiments turístics
Facturació: 25.000 milions (l'11% del PIB regional)
400.000 llocs de treball (el 12% dels llocs de treball regionals)

Illes Balears¹⁰

20,6 milions de turistes anuals (entre els quals, el 69% són estrangers)
2.863 establiments turístics (443.000 llits)
Facturació: 11.200 milions (el 35% del PIB regional)
142.000 llocs de treball (el 30% dels llocs de treball regionals)

Occitània

16,4 milions de turistes anuals (entre els quals, el 37% són estrangers)
2.100 hotels (132.000 llits)
Facturació: 15.900 milions (el 10% del PIB regional)
100.000 llocs de treball (el 7% dels llocs de treball regionals)

⁹ <https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=23&lang=es>

¹⁰ <https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/economia/turisme/0b70b294-81e0-413a-b7b2-3cc3a33593a8>

troben al seu territori, aquest darrer promou l'aparició de noves empreses i l'aculturació dels actors turístics a la innovació.

Fortaleses	Debilitats
<ul style="list-style-type: none"> • Un sector turístic madur i ben desenvolupat a les tres regions • Una oferta d'allotjament turístic diversificat per satisfer les expectatives dels diferents segments de clients • Diversitat d'àrees turístiques amb la costa mediterrània, les metròpolis i les serralades com a punts forts • Una posició de lideratge per al patrimoni natural i cultural inscrit • Barcelona com a referència mundial per a l'organització de congressos internacionals 	<ul style="list-style-type: none"> • A Catalunya i les Illes Balears, turisme de masses, de baixa qualitat, que redueix la despesa mitjana per dia d'un turista a la regió i provoca tensions socials ("turismofòbia") • A Occitània, una proporció relativament petita de clients estrangers, cosa que fa que la regió depengui del mercat nacional • A curt termini, la crisi sanitària vinculada al Covid-19 està frenant els fluxos turístics
Oportunitats	Amenaces
<ul style="list-style-type: none"> • La transformació del model turístic cap a una indústria de qualitat, responsable, sostenible i resistent davant el canvi climàtic genera noves oportunitats econòmiques • Cal aprofitar un enfocament transversal: turisme costaner i marítim, turisme de benestar i salut, agroturisme... 	<ul style="list-style-type: none"> • La banalització de l'oferta, la disminució de la qualitat i la manca d'innovació (producte / serveis) • La massificació del turisme a Catalunya i les Illes Balears • Competència entre destinacions de les tres regions

2.4.2 Abast i reptes per a RIS3 2021-2027

Abast de l'ASE	<ul style="list-style-type: none"> • Augmentar la qualitat del turisme a la regió • Estructurar una oferta turística més sostenible, sana i resilient • Integrar eines digitals al sector i promoure la innovació tecnològica • Canvis en les pràctiques turístiques relacionades amb el canvi climàtic
Desafiaments per a RIS3 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Donar suport a la transformació digital de les empreses turístiques amb tecnologies innovadores • Promoure un sector turístic més respectuós amb el medi ambient • Promoure un enfocament de "quatre estacions" • Promoure el vincle entre la recerca i la indústria

2.4.3 Primers elements del full de ruta estratègic 2021-2027

Objectius estratègics	<p>Ambició global: promoure el desenvolupament d'un model de turisme sa, segur, sostenible i dinàmic</p> <ul style="list-style-type: none"> • OE1: Facilitar la creació de xarxes, la innovació i el desenvolupament de pràctiques al sector turístic per a un model de turisme sostenible davant el canvi climàtic • OE2: Donar suport a la innovació digital en el sector turístic • OE3: Desenvolupar la transversalitat del turisme en relació amb altres àmbits (turisme de costa, turisme de benestar, agroturisme...) • OE4: Promoure el turisme "quatre estacions"
Enllaç amb els objectius operatius del full de ruta estratègic de l'Euroregió per al 2030	<ul style="list-style-type: none"> • 2.3.3 Donar suport als agents socioeconòmics de sectors estratègics del nostre territori promovent sinergies entre ells, transformant l'Euroregió en una destinació turística sa, segura, sostenible i dinàmica
Connexions amb altres àmbits	<ul style="list-style-type: none"> • Àmbit 1: Aigua: Turisme costaner • Àmbit 2: E-salut: Turisme de benestar • Àmbit 4 : Turisme: Turisme de benestar i agroturisme
Primeres àrees d'especialització identificades	<ul style="list-style-type: none"> • Turisme i àmbit digital • Turisme sostenible i resiliència • Activitats "Quatre estacions"

3 Governança, animació, seguiment i avaluació de la RIS3 2021-2027

3.1 Governança i animació

La RIS3 euroregional 2021-2027 és un enfocament ambiciós i operatiu i una eina per a la mobilització col·lectiva, la gestió i la coherència de les accions.

La RIS3 es recolzarà en suports de la Unió Europea (directes i indirectes), de l'estat (a nivell nacional o regional), les agències nacionals i les autoritats territorials.

El sistema proposat es basa en uns quants principis simples i robustos:

- **Simplicitat:** el sistema de gestió ha de ser llegible i estalviar tant pel que fa a instàncies com a llocs de mobilització;
- **Pragmatisme:** el sistema proposat ha de viure, adaptar-se constantment, demostrar capacitat de resposta i oportunitat, tot mantenint orientacions a llarg termini;
- **Responsabilitat:** el sistema ha de tenir clar el paper de cadascú i les seves responsabilitats més que els seus drets;
- **Compromís:** el sistema destinat a fomentar a tot arreu el compromís i la mobilització de tothom.

3.1.1 A nivell polític

Des de 2009, l'Euroregió confia en una **Agrupació Europea de Cooperació Territorial (AECT)**, una estructura jurídica amb capacitat per actuar, que li permet gestionar projectes de cooperació europea i llançar convocatòries conjuntes de projectes.

L'Assemblea General de la AECT, un òrgan de decisió format pels presidents de les tres regions o els seus representants, està assistida en la realització de la política general de les AECT per comissions temàtiques d'assessorament, formades per un representant polític sectorial per regió. Aquestes comissions proposen anualment plans d'acció i directrius pressupostàries per a l'AECT del sector que pertany a la seva competència.

Les comissions Innovació / Desenvolupament econòmic i Recerca, formades per representants polítics encarregats de la innovació i la investigació de les tres regions, seran les comissions encarregades dels assumptes relacionats amb la RIS3 2021-2027.

L'AECT coordinarà les diverses iniciatives preses en el marc de la RIS3, sobre la base de les directrius de la Comissió Innovació / Desenvolupament econòmic i Recerca. Els informes d'activitats, que presentin el progrés de les accions i els obstacles que es trobin durant la seva implementació, s'enviaran periòdicament als membres de la Comissió.

3.1.2 A nivell tècnic

Es podrà designar dins de la AECT un referent "RIS3", subordinat al director de la AECT. Treballarà estretament amb els directius encarregats de la innovació de les tres regions i les agències regionals d'innovació, per crear un grup de treball que mantingui informes periòdics i que comparteixi mètodes de treball col·laboratius.

3.1.3 Consulta dels actors

Quan es posin en marxa les primeres accions previstes en el marc de la RIS3 euroregional, es podrà proposar a les Comissions d'Innovació / Desenvolupament Econòmic i Recerca de l'Euroregió que consultin de manera ad hoc els actors euroregionals referents de les àrees d'especialització, seleccionats per informar-los del progrés de les accions i obtenir la seva opinió sobre la rellevància dels mètodes d'implementació escollits.

3.1.4 Comunicació periòdica per tal de promoure l'apropiació de l'Estratègia per part de tots els actors i participar en la influència euroregional

Una qüestió important per garantir la seva implementació operativa, una comunicació regular i precisa sobre la RIS3, al lloc web de l'Euroregió i a cadascuna de les regions membres, ha de permetre garantir que tots els actors de l'ecosistema d'innovació s'apropiïn dels objectius i qüestions per coordinar les accions de la manera més eficaç possible. També ha de permetre que l'Euroregió Pirineus-Mediterrània sigui més visible en aquests sectors essencials per als tres territoris.

3.2 Seguiment i avaluació

El sistema de seguiment i avaluació es troba sota la responsabilitat del Secretari General de l'Euroregió. Concretament, s'implementa amb el pilot del projecte RIS3.

El dispositiu de seguiment de la RIS3 es basa en referències d'indicadors de 3 tipus:

- **Indicadors de context:** permeten controlar l'evolució del context euroregional en termes d'innovació i identificar noves dinàmiques sectorials que puguin comportar canvis en l'ASE registrat a la RIS3;
- **Indicadors de realització:** mesuren i controlen la implementació de l'estratègia, mitjançant la posada en marxa dels diferents fulls de ruta i plans d'acció per ASE;
- **Indicadors de rendiment:** mesuren i controlen el progrés dels resultats esperats i estableixen l'"èxit" de l'acció a nivell global de la RIS3, i per ASE.

Es basa en eines / taulers compartits que permeten definir els diferents tipus d'indicadors: ubicació i font de les dades; recopilador de dades; mitjans, procés i calendari de recollida; mètode de càlcul d'indicadors i valors.

El sistema d'avaluació es basa en els elements següents:

- **Un informe anual elaborat a nivell de cada ASE.** Aquest informe es basa en la valoració dels indicadors de realització i resultats per ASE. Destaca l'avenç i els èxits dels projectes clau;
- **Un balanç anual dels èxits i resultats de l'Estratègia,** explicant els assoliments i resultats obtinguts a nivell global i agregat. Aquest informe es basa en la valoració dels indicadors de realització i resultats a nivell d'Estratègia. Destaca els progressos i els èxits de la RIS3;
- **L'implementació d'una avaluació ex-post de posada en marxa i impactes,** que permeti fer un balanç de l'estratègia i preparar-ne l'actualització (treball subcontractat).

La declinació operativa de l'Estratègia i el seu sistema de seguiment i avaluació proporcionaran una visió contínua dels esforços col·lectius realitzats.

L'AECT podrà proposar canvis a l'Estratègia, pel que fa a la retroalimentació del sistema de seguiment i avaluació, així com dels elements produïts pels ecosistemes de recerca, innovació i desenvolupament de l'Euroregió.